

Pápež Lev XIV. cituje vo svojej encyklike **Magnifica humanitas Gandalfa z Tolkienovho Pána Prsteňov. Nebolo by lepšie scholastikov?**

27. mája 2026 ✚ **Aktuality** ✚ **Encykliky**

Je Lev XIV. fantasy fanúšik, alebo nie? Odpoveď môže byť rôzna, no je zaujímavé, že vo svojej prvej encyklike cituje aj Gandalfa z Tolkienovho *Pána prsteňov*.

Pápež Lev XIV.

zdroj: Heute.at

Pre mňa je nepochopiteľné, že napriek existencii stoviek katolíckych teológov, filozofov a cirkevných učiteľov – od svätého Augustína, Tomáša Akvinského či Bonaventúru až po celé generácie scholastikov a mystikov pápež Lev XIV. siahol práve po Tolkienovom diele *Pán prsteňov*. Akoby dnes mali čarodejníci Stredozeme v synodálnom svete väčšiu vážnosť než katolícke osobnosti a hlboké metafyzické a teologické diela katolíckej tradície.

Samozrejme, Tolkien bol veriaci katolík a jeho dielo obsahuje kresťanskú symboliku, no samotný fakt, že pápežský dokument cituje Gandalfa namiesto svätého Tomáša Akvinského veľa vypovedá o duchu dnešnej doby – doby, v ktorej sa imaginácia fantasy sveta stáva pre poniektorých zrozumiteľnejším jazykom než klasická filozofia a scholastická teológia. Ale budme radi aspoň zato, že to nie je Pachamama...

Zasvätení znalci fantasy symboliky už možno špekulujú nad tým, či je náhoda, že Gandalfa Bieleho a hlavu Cirkvi spája aj biela farba ich odevu... To však už robili aj pri premiére filmu *Pán prsteňov*, keď prirovnávali Gandalfa k Jánovi Pavlovi II.

Citát, doslovne prevzatý v 213. odseku encykliky z tretieho dielu série „Návrat kráľa“, pochádza – hoci to dokument výslovne neuvádza – od Gandalfa: „Nie je našou úlohou ovládnuť všetky sily sveta, ale vykonať to, čo je v našich silách a pomôcť v čase, do ktorého sme boli postavení: vykoreniť zlo na poliach, ktoré poznáme, aby tí, čo prídu po nás, mali očistenú zem na obrábanie.“

Pápež Lev XIV. vidí v tomto výroku z knihy *Pán prsteňov* dobre vystihnutú zodpovednosť Cirkvi vo vzťahu k umelej inteligencii. „Civilizácia lásky nevzniká z jedného jediného veľkolepého gesta, ale zo súhrnu malých a vytrvalých skutkov vernosti, ktoré slúžia ako hrádza proti odludšteniu,“ píše sa ďalej v dokumente. „Preto sa oplatí zastaviť a zamyslieť sa nad niektorými aspektmi toho, ako môžeme každý vo svojej vlastnej oblasti prispieť k jej budovaniu.“

Z pohľadu katolíckej tradície v prípade citovania populárneho literárneho diela nejde ani tak o samotného Tolkiena, ale o širší kultúrny posun. Cirkev kedysi formovala civilizáciu prostredníctvom filozofie, teológie a presne definovaných pojmov, zatiaľ čo dnešný svet omnoho silnejšie reaguje na obrazy, príbehy a symbolické univerzálny fantasy literatúry.

Môže však citovanie Gandalfa priblížiť naozaj mnohým ľuďom morálnu zodpovednosť za technický rozvoj a umelú inteligenciu zrozumiteľnejšie než presné definície scholastiky? Ostáva otvorenou otázkou, či je múdre prispôbovať sa za každú cenu jazyku modernej doby. A naozaj si vo Vatikáne myslia, že súčasný človek postupne stratil schopnosť rozmyšľať v kategóriách klasickej katolíckej filozofie a metafyziky? Alebo je taký stav skôr cieľom, ktorý sa niekto snaží dosiahnuť, aby sa dosiahla hmlistá fantasy atmosféra plná emócií, aktivizmu a pastoračných príbehov, namiesto pevnej doktrinálnej štruktúry?

Možno sa nakoniec dočkáme aj nejakej novej progandalfovskej duchovnej modernej mantry, aby aj potenciálne biskupky, farárky, akolytky a miništrantky mohli radostne plesať nad zodpovedne sprevádzajúcim duchom dnešnej doby. A aby sa progresívcí nemuseli namáhať, dovolil som si takúto mantru zložiť.

Žeby bol autorom tejto skladby sám nezabudnuteľný DJ Padre Guillerme?

zdroj: youtube.com

„Veľkolepý laplatský Gandolfo el Blanco,
zhliadni na nás, svoje verné stádo.

Premúdry nositeľ kúzelných palice a ochranca hobitov,
Vítaz nad Balrogom Balrogovičom Morionovským
Patrón dialógu, priateľ nebinárnych elfov a metla orkov,
dohliadni na nás zmätených používateľov UI.

Ty, ktorý si prešiel tieňom a ohňom Stredozeme,
sprevádzaj nás pri ceste cez temné algoritmy,

ochraňuj nás pred pokušením katolíckej tradície,
daj, aby sme nečinili synodalite hanbu
a prived' nás do náručia vesmírnej tolerancie.
Amen.

Branislav Krasnovský

Zdroj: katholisch.de, titulný obrázok, zdroj – Heute.at

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/papez-lev-xiv-cituje-vo-svojej-encyklike-magnifica-humanitas-gandalfa-z-tolkienovho-pana-prstenov-nebolo-by-lepsie-scholastikov/>